

Turvallisuus vapaaehtoistyössä, suunnitelma lasten koskemattomuudesta

191/04.04.02.01/2024

Yhteisen kasvatustyön johtokunta 17.09.2024 § 59

Esittelijä Kasvatustyön johtaja Katja Vanhatalo

Esittely Lasten ja nuorten kanssa vapaaehtoistyössä toimiessa tavoitteena on päihteetön, väkivallaton ja turvallinen ympäristö, jossa jokainen tulee kohdelluksi omana itsenään, kunnioitavasti ja kohteliaasti. Lapsen ja nuoren kanssa toimiessaan aikuisen tulee aina ottaa huomioon lapsen ikä ja kehitystaso ja pyrkiä toimimaan tavalla, joka edistää turvallisuutta.

Lapsen turvallisuudella ja koskemattomuudella tarkoitetaan sitä, että

- lapsen perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat
- lapsen henkilökohtaista koskemattomuutta kunnioitetaan
- lapsen turvallista kasvua, kehitystä ja hyvinvointia tuetaan
- lasta suojellaan seksuaalirikoksilta, väkivaltarikollisuudelta, houkuttelulta huumeiden tai muiden päihteiden käyttöön ja muilta lapsen turvallista kasvua uhkaavilta tekijöiltä.

Yksi tärkeä lähtökohta vahvistaa lapselle turvallinen aikuinen toiminnassa myös vapaaehtoistyön osalta on tutkia vapaaehtoistyössä toimivan rikostausta rikosrekisteriotteen tilaamisen ja alkuhaastattelun kautta sekä perehdyttää ja tarvittaessa kouluttaa vapaaehtoinen toimintaan.

Laki lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä koskee lasten parissa tehtävää vapaaehtoistyötä. Se antaa toiminnan järjestäjälle mahdollisuuden tietyn edellytyksin selvittää vapaaehtoisen rikostausta.

Vapaaehtoistehtävän järjestäjällä on oikeus pyytää Oikeusrekisterikeskukselta rikosrekisterilain (770/1993) 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu rikosrekisteriotte vapaaehtoisesta, jos vapaaehtoistehtävän järjestäjä on antamassa vapaaehtoiselle tehtävän, johon kuuluu:

- 1) säännöllisesti ja olennaisesti alaikäisen opetusta, ohjausta, hoitoa, huolenpitoa tai muuta yhdessäoloa alaikäisen kanssa;
- 2) henkilökohtainen vuorovaikutus alaikäisen kanssa; ja
- 3) tehtävän hoitaminen yksin tai sellaisissa olosuhteissa, joissa alaikäisen henkilökohtaista koskemattomuutta ei tämän lain 4 §:ssä tarkoitetuista toimista huolimatta voida kohtuudella turvata.

Oikeus pyytää 1 momentissa tarkoitettua rikosrekisteriotetta koskee myös henkilön valitsemista sellaiseen koulutukseen tai valmennukseen, joka on edellytyksenä 1 momentissa tarkoitettun tehtävän hoitamiseksi.

Rikosrekisteriotteen pyytäminen vapaaehtoistyössä edellyttää Suomi.fi -valtuutusta ja ohjeistusta, jossa kuvataan, miten toiminnassa suojellaan alaikäisten henkilökohtaista koskemattomuutta.

Ohessa liitteenä ehdotus ohjeistukseksi, suunnitelma lasten koskemattomuudesta vapaaehtoistyössä. Suunnitelmassa on hyödynnetty voimassa olevia retki- ja leiriturvallisuuden ohjeistuksia. Suunnitelma on valmisteltu yhteisen diakonia- ja sielunhoitotyön ja yhteisen kasvatustyön yhteistyönä ja suunnitelmaan on pyydetty kommentteja seurakuntien rippikouluvastaavilta. Valmistelusta tiedotettiin myös operatiivisessa johtoryhmässä.

Esitys

Kasvatustyön johtokunta hyväksyy osaltaan suunnitelman lasten koskemattomuudesta vapaaehtoistyössä. Suunnitelma on edellytys lasten ja nuorten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikosrekisteriotteen tilaamiselle.

Päätös

Esityksen mukaan.